

2774

2

2774

изда 1929 год.
на плаћена

Нови Сад II. 1929.

Број 2.

34 (497.1)
(094.5)

ЗБИРКА

ЗАКОНА, МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА
И УРЕДАБА

и

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА

IX.

1929.

УРЕДНИК И ИЗДАВАЧ:

Др. Никола Ј. Игњатовић

председник Апелационог Суда у Н. Саду

Садржина: 1. Закон о Судијама редовних судова. (Наставак).

Садржина: 7. Шгета. — 8. Издржавање жене. — 9. Укупна казна. — 10. Допуна доказа. Издржавање жене. — 11. Награда адвоката-заменика. — 12. Менипа. Потпис издаваочев. — 13. Алтернативни петит. Промена тужбе.

ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ ГРУЈИЋА У НОВОМ САДУ.

Милетићева ул. 23.

Председник Апелационог Суда у Н. Саду

Број Предс. IX. А. 62-1928.

I. Грађанско (ревизионо) Одељење.

Решава ревизионе молбе као и молбе о искључењу (§. 64. г. п. п.) приспеле од свих Окружних Судова на територији Апелационог Суда у Новом Саду.

Председник: Др. Никола Игњатовић, председник Апел. Суда.

Заменик: Др. Јован Киш, судија

Чланови: Др. Владислав Петровић, судија и
Војислав Гомирац, судија.

Бележник: Лав Ленголд.

II. Грађанско Одељење.

Решава утоке и призиве који су до 1. јуна 1928. приспели од Окружних Судова у Новом Саду и Белој Цркви — сем оних које сам доделио петом и шестом Одељењу; — а од 1. јуна 1928. године добија утоке и призиве приспеле од Окружног Суда у Новом Саду.

Председник: Др. Антоније Гргинчевић, председник Одел.

Чланови: Бела Патаи, судија

Карло Кленовшек, судија.

Бележник: Људевит Курбатвински.

III. Грађанско Одељење.

Решава утоке и призиве приспеле до 1. јуна 1928. год. од Окружних Судова у Суботици и Великој Кикинди, — сем оних које сам доделио петом и шестом одељењу, — а од 1. јуна 1928. године добија утоке и призиве од Окружног Суда у Суботици.

Председник: Богдан Ђукић, сенатни председник;

Чланови:

Др. Јаков Долинар, судија

Бележник: Др. Сава Мојић.

IV. Грађанско Одељење

Решава утоке и призиве приспеле од 1. јуна 1928. год. од Окружних Судова у Панчеву, Вел. Бечкереку и Сомбору — сем оних, које сам доделио V. и VI. Одељењу, а од 1. јуна 1928. год. добија утоке и призиве приспеле из Окружних Судова у Панчеву и Вел. Кикинди.

Председник: Др. Бруно Петрић, сенатни председник.

Чланови: Др. Тодор Петковић, судија.

Др. Иван Прудан, судија.

Бележник: Милетан Пантовић.

Шк. П. Сп/282

V. Грађанско Одељење.

Решава утоке и призиве одузете од II.—IV. грађанског Сената, и од 1. јуна 1928. године приспеле утоке и призиве од Окружног Суда у Сомбору.

Председник: Милан Зорић, сенатни председник.

Чланови: Душан Спалатин, судија.

Др. Јосиф Кочар, судија.

Бележник: Благоје Костић.

VI. Грађанско Одељење.

Решава од II.—IV грађанског Одељења примљене грађанске ствари, и од 1. јуна 1928. год. приспеле утоке и призиве од Окружног Суда у Сомбору.

Председник: Др. Тома Павловић, сенатни председник.

Чланови: Фрањо Сочанин, судија.

Антун Мраковић, судија.

Бележник: Софија Борић.

Кривично Одељење.

Председник: Др. Бошко Ђурђев, Потпредседник Апел. Суда

Чланови: Др. Јован Катурић, судија.

Јован Костић, судија.

Заменик: Војислав Павловић, судија.

Бележник: Малорад Бугарин.

Сенат за малодобне.

Председник: Др. Бошко Ђурђев, Потпредседник Апел. Суда

Ред. чланови: Др. Јован Катурић, судија.

Војислав Павловић, судија.

Заменик: Јован Костић, судија.

Дисциплински Сенат.

За годину 1929. у смислу §§-а 32. и 36. Зак. чл. VIII. 1871. образован је путем прописаног решења овако:

Председник: Др. Никола Игњатовић, Пред. Апел. С.

Зам. Председника: Др. Бошко Ђурђев, Потпред. Апел. С.

Редовни чланови: 1. Др. Јован Киш.

2. Др. Војислав Гомирац

3. Др. Иван Прудан

4. Др. Јосиф Кочар

Заменици:

1. Др. Владислав Петровић

2. Др. Јован Катурић

3. Др. Тодор Петковић

4. Душан Спалатин.

Колегијум за јавне бележнике.

У смислу одељка 4. чл. 6. закона о измени и допуни у закону о кр. јавним бележницима на територији Апелационог

Суда у Новом Саду, путем прописаног жребања, обрадован је за 1929. год. овако.

Председник: Др. Никола Игњатовић, Предс. Апел. Суда.
Заменик: Др. Бошко Ђурђев Потпредс. Апел. Суда.
Чланови: Др. Владислав Петровић
Др. Јован Киш.
Заменици: Војисав Павловић
Др. Антун Гргинчевић.

Комисија за оцењивање службеника.

Председник: Др. Бошко Ђурђев, Потпредс. Апел. Суда
Чланови: Др. Бруно Петрић, сенатни председник
Богдан Ђукић, " "
Заменик: Милан Зорић.

Сенат за решавање жалба по молбама грунтовних кандидата.

Председник: Др. Јован Киш.
Чланови: Др. Владислав Петровић
Војислав Гомбрац.
Заменик:

Сенат за решавање жалба против решења Одбора за испитивање судијских кандидата.

Председник: Др. Бошко Ђурђев.
Чланови: Др. Владислав Петровић.
Војислав Гомирац.

Васиљка Стефановића, судију Апелационог Суда додељујем за заменика у свима сенатима.

I. грађ. сенат решаваће уторником, четвртком и суботом.

II. грађ. сенат решаваће уторником, четвртком и суботом.

III. грађ. сенат решаваће понедељником, средом и петак.

IV. грађ. сенат решаваће понедељником, средом и петак.

V. грађ. сенат решаваће уторником, четвртком и суботом.

VI. грађ. сенат решаваће повед. уторником и четвртком.

Кривични сенат решаваће понедељником, уторником, четвртком и петком.

Остала одељења држаће своје седнице према потреби.

Расподела рада осталог особља остаје привремено иста која је била у години 1928.

Радно време у канцеларијама траје на све радне дане сем суботе шест и по (6½) часова, а суботом шест (6) час.

Посебна канцеларија даје извештаје радним даном од 10—12 сати, а недељом и празником од 9—11 сати.

Увид у главни регистар допуштен је од 9—11 сати сваког дана.

Нови Сад, 31. децембар 1928. г.

Др. Никола Игњатовић
Председник Апелационог
Суда у Новом Саду.

07/292

7.

Штета, која снађе већ предату робу, терети примца робе.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. Г. 280/1921)

Апелациони Суд у Новом Саду пресуду окружног суда делимично и у толико мења, што тужену општину К. осуђује, да у року од 15. дана под претњом принудног извршења, осим у првостепеној пресуди већ досуђених 2020 к. и на ту своту припадајућих 5%-та камата тужитељу исплати даљих 26900. к. 39. п. главнице, на ову своту од 19. септ. 1919. год. 5%-та камате, као и 2310 к. парничних и 2040. позивних трошкова и то трошак на руке правозаступника тужоочева.

Одобрени део првостепене пресуде, извршив је без обзира на евентуалну ревизију.

Разлози: Тужбено стање ствари, одбрану туженика, као и резултат спроведеног доказног поступка садржи односни део мотивације, позивом нападне пресуде, а позивну молбу и противмолбу записник о позивној расправи од 11. јуна 1921. год. под бројем 19.

На основу наредбе бр. 120778/1918, као и на основу тужби прикљученог уговора, склопљеног 24. септ. 1918. год. Апелациони Суд установљава, да је тужена општина била дужна набавити жито за неопскрбљене, и да је иста општина опуномоћила тужитеља, да набави, рукује и по општинском упутству раздели међу неопскрбљенима 556. ц., жита, обвезавши се, да ће за то тужитељу уступити 4. к. провизије. Поред тога је тужена општина гарантовала, да ће тужитељ од појединаца добити целу куповну цену.

Из исказа сведока А. К. и Д. Ш. пак установљава, да је спорно жито у магазину смештено и општини на

расположење стављено, пошто је о томе обавештен општински бележник и председник апровизације, даље, да је горњом наредбом прописана пријава учињена у толико, што је Централи у Будимпешти јављено, да учини пријаву код Haditermény д. д. штатистичког звања, усљед које пријаве, нити тужитељ, нити поменуто д. д. нису више могли располагати са овим житом јер је оно прешло у својину општине, како пак она штета, која снађе већ предату робу, примца терети, то је тужена општина одговорна за ту штету која потиче из тога, што је један део овога жита приликом пљачкања развучен.

Апелациони Суд наиме из те околности, што је жито општинском бележнику и председнику апровизације на расположење стављено, што је од жита, 59 q. по упутству општине издато неопскрбљенима, као и из тога што је од украђеног жита повраћених 180 метара жита сама општина продала и издала, а примљени новац тужитељу издала, а које околности замењују предају, установио је да је упитно жито туженој општини предато било.

У погледу количине Апелациони Суд установљава из признања тужитеља и исказа горе поменутога два сведока, да је од купљених 576. q. жита, 59 q. жита издељено међу неопскрбљеним делом становништва, и да је тужитељ за ову количину припадајући новац примио.

Према томе још преостаје 517 q. жита, што је приликом пљачкања украђено. Од ове количине 180 q. жита је после обављеног пљачкања пронађено, повраћено и од стране тужене општине продато, а припадајућа вредност тужитељу исплаћена. За ових 180 q. жита, тужена општина је оптерећена са 15048. круна. На ову количину тужитељу не би припадало у име манипулативног трошка 4 к. јер тужитељ са тим делом жита није руковао, али пошто је општина својевољно исплатила тужитељу 14964. к. 40. п. то суд није одбио од смањене гужбене

своте у име манипулационог трошка припадајућих 720 к. већ само 83. к. 60. п. јер је општина само са толико мање платила тужитељу.

На украдену и непронађену количину у износу од 337. q. жита, тужитељу такођер не припада 4. к. у име манипулативног трошка, јер тужитељ ни са овим делом жита није манипулисао. Према томе се од своте, коју тужитељ тражи има одбити 1348.

На целу количину жита се имају даље одбити оних 30 п. за осигурање, укупно 345. к. 60. п. јер је тужитељ од тог дела потраживања одустао на призивној расправи.

Осим тога од тужитељевог смањеног потраживања, Апелациони Суд је одбио оних 180. к., што их је тужитељ начувао за лађу, пошто је тужитељ и од овог дела свог потраживања одустао.

Према горе реченоме, како је тужитељ своју тужбу смањио на 30.877. к. 59. п., од ове своте је Апелациони Суд одбио горе речене (83.60 + 1348 + 345.60 + 180 = 1957 к. 20. п.) своте у износу од 1957.20. п. од преостатка од 28.920. к. 39. п. одрачунао је првостепеним судом досуђених 2020 к. услед чега се показује остатак у износу од 26.900 к. 39. п. као преостало потраживање тужитељево. Апелациони Суд је тужену општину обрезао на исплату ове своте као и на интерес од дана предаја тужбе.

Будући је тужитељ у највећем делу добио парницу, сходно §-а 426. Гп. ваљало је тужену општину осудити на снашање како парничких, тако и призивних трошкова.

Расположење у погледу извршности пресуде оснива се на 509 §-у Гп. (Г 727/1920).

Касациони Суд, Одељење Б. у Новом Саду ревизиони молбу тужене странке одбија и ову осуђује, да тужитељу на руке адвоката му плати у име трошкова насталих у ревизионом поступку 650 круна.

Разлози: Тужена странка у ревизионој молби својој напада пресуду другостепеног суда због повреде формално-правних прописа при установљавању чињенице, да је спорно жито од стране тужитеља у своје време било предато туженој општини. То се установљавање вели-оснива на погрешном закључку. Противно је и правној норми, да предавање у посед покретних ствари мора бити или изриком или симболично. А у овом случају таквог предавања није било. Према томе је то жито у часу, кад се пљачкање десило било још тужитељево, а не општинско и штета, која се десила иде на рачун тужитеља, а не тужене општине.

Апелациони је Суд погрешно применио прописе овопредметне наредбе мађарског министарства. А и количина опљачканог жита је погрешно неправилно установљена; с тога тражи разрешење другостепене пресуде и допуну доказног поступка.

Жалба тужене странке због неправилног установљавања количине опљачканог жита није темељита. Јер је првостепени суд установио, а другостепени ту чињеницу преузео из првостепене пресуде, као резултат слободног мерења и оцене допринесених доказа у оквиру 270. §-а гр. п. п. а то не може бити основ за тражену ревизију, односно за тражено разрешење другостепене пресуде и одређивање накнадног доказног поступка. Тужени погрешно напада као на установљавање чињенице правни закључак, до којег је Апелациони Суд на темељу појединих чињеница (којих установљавање тужени и не напада) дошао, када је изрекао, да је тужитељ предао спорно жито туженој општини, да је то жито у критичном моменту било у поседу и власништву тужене општине.

А и у меритуму је неоснована та жалба тужене странке, јер и Касациони овај Суд из оних чињеница, које је Апелациони Суд без повреде каквог прописа формално-

правне природе утврдио, изводи исти правни закључак, налази. да је спорно жито било туженој општини предато у посед и на располагање. И да је у критичном моменту била поседник и власник жита тужена општина, те да је и штета која се десила, по правном начелу *casus poset domino* задесила тужену странку, и да према томе тужитељ с правом тражи. да му тужена странка плати за жито, што је остала дужна.

Према томе је ревизиона молба тужене странке неоснована, те је ваљало одбити и тужену странку у смислу 508. §-а гр. п. п. на снашање трошкова насталих у ревизионом поступку осудити.

8.

Кад је бракоразводна парница у шечај стављена, то питање, да ли жени припада издржавање или не, спада у оквир ове парнице.

(Апелациони Суд у Новом Саду,
бр. Г. 268-1921)

Апелациони Суд у Новом Саду, као ревизиони суд ревизиону молбу тужитеља одбија, а ревизионој молби туженога делом места даје, те пресуду призивног суда делимично и у толико мења, што туженика осуђује, да тужитељу изда 8 ц. и 5 кила жита или исплати 1851. К. 50 п., даље, да изда 1 кола сламе или у име вредности исплати 75 Круна. Иначе одобрава пресуду призивног суда, а ревизионе трошкове међусобно пребија.

Разлози: I. Туженик се жали у својој ревизионој молби, да је пресуда призивног суда донесена с повредом оне правне норме, која наређује, да је муж дужан издржавати своју жену све дотле, док брак постоји, а у овом случају је тужитељ оставио своју жену код туженога, те је с тога тужени с правом задржао упитно

жито на издржавање своје кћери, односно жене малодобног тужитеља, а сламу за ложење.

Жалба је ова неоснована, јер то питање, да ли жени мл. тужитеља припада право издржавања или не, не спада у оквир ове парнице, већ у оквир бракоразводне парнице, која је по сагласном исказу странака правомоћно окончана тако, да је брак разведен, а тужитељ није осуђен на издржавање жене. Према томе прво је питање, које се имало решити то, да ли је упитно жито и слама својина мл. тужитељу или не? То питање је пак решено признањем туженика, услед чега је прививни суд умесно осудио туженика, да тужитељу жито и сламу изда.

II. Жали се даље туженик ради тога, што прививни суд није узео у обзир то, да су мл. тужитељ и кћи туженика заједно живели од јула до октобра 1919. г. и да су за то време трошили од упитног жита.

Тужени у току парнице није тврдио, а још мање доказао, колика би била та количина жита, коју су мл. тужитељ и жена му наводно потрошили. Без такве тврдње прививни суд у том правцу није ни могао установити стање ствари, ради чега се ова, само опћенито добачена жалба није могла узети у обзир.

III. Жали се затим туженик, да га је прививни суд с повредом правних прописа осудио на издавање свих 9. метерских центи жита, и ако није спорно међу странкама, да је за вршење жита плаћено $9\frac{1}{2}\%$ -та у житу, према томе тужитељу припада само 8 метерских центи и 5. кила жита или у име тадашње вредности 1851. к. 50 п. Из тог разлога је ревизиони суд пресуду прививног суда у том правцу морао презначити.

IV. Основана је најпосле и та жалба туженика да га је прививни Суд осудио на издавање 1 кола сламе, а вије га овластио, да у место сламе може исплатити тадашњу вредност сламе, — јер исти они разлози, који оправдавају алтернативну обавезу туженика у погледу жита, постоје и у погледу сламе. С тога је ревизиони суд морао изрећи, да је ту-

жени дужан издати 1 кола сламе или исплатити њихову вредност, коју је по сагласном исказу странака установио у своти од 75 круна.

V. Ревизиона молба тужитеља неоснована је из горе наведених разлога, ради чега се она морала одбити.

Обзиром на то, што је ревизиона молба тужитељева сасвим безуспешна, а молба туженика само у малом делу имала успеха, Апелациони Суд је ревизионе трошкове сходно 543. 508. и 426. §-у Гп. међу странкама пребио.

9.

Код одмеравања укупне казне имају се примениши одредбе из општег дела кривичног закона и онда, ако су у питању кривична дела из Српског Казненог закона, јер су те одредбе блаже.

Касациони Суд Одељење Б.) у Н. Саду
бр. К. 458/1927.)

Касациони Суд уништава пресуду Апелационог Суда из службене дужности на основу посл. зач. чл. 385. К. П. а из ништавног разлога описаног у т. 2. чл. 385. К. П. у погледу укупне казне, и ту казну одређује на темељу чл. 97. К. З. у трајању од 3 словом три године и 1 словом један месец дана затвора. Иначе оставља пресуду Апелационог Суда недотакнуто.

Оптужени је дужан да у име таксе за уложену жалбу плати 100 динара.

Разлози: Апелациони Суд је одобрио пресуду окружног суда у целости, те тако и у оном делу, којим је окружни суд на темељу чл. 69. срп. к. з. оптуженому одредио укупну казну у трајању од 3 године и 2 месеца Пресуда је у овом делу ништавна из т. 2. чл. 385. К. П. која се ништавност из службене дужности имала узети у обзир, јер је на штету оптуженога почињена (посл.

зач. чл. 385. К. З.) Наиме је општи део срп. каз. зак. проширен на ово подручје с том законском одредбом садржаном у ал. III. да између одредаба садржаних у општем делу срп. к. з. и оних који важе на овом подручју, има се применити блажа одредба. Исто је ово правно правило изречено и у чл. 2. к. з. Са овог становишта полазећи, и држећи у виду да се по чл. 69. с. к. з. изречене казне имају просто (кумулирати) сабрати док се по чл. 97-99. К. З. има по принципу ублажене кумулације укупна казна одредити, а никако не сабрати поједине казне; — из свега овога произлази да су наређења стицаја овд. к. з. блажа, те се зато укупна казна имала према наређенима чл. 97. К. З. омерити. Како пак Апелациони Суд при одређивању укупне казне није применио ова правила то је починио ништавност из т. 2. чл. 385. К. П. те се зато пресуда на темељу чл. 33. К. П. нов. имала увиштити и казна по закону одредити.

Обавеза оптуженога у погледу плаћања таксе, заснива се на тар. бр. 196. зак. о таксама.

* * *

Правно стајалиште изложено у образложењу ове пресуде, наступали смо већ раније, као што се то може видети из примедбе саопштене у књизи VI. (1926.) Збирка судских одлука. — Позивање на 2. Кв. није тачно, јер је баш споменутим Указом, ван снаге стављен општи део Кв. који важи на подручју Апелационог Суда у Н.Саду, за случај да се разматрају кривична дела из Срп. Казн. Закона, па се према томе образложење пресуде не може позивати на §. који је ван снаге стављен, — што је и иначе сасвим сувишно с обзиром на III. одељак споменутог Указа.

10.

Суд није дужан да одреди допуну доказног поступка и онда, ако то не смањра потребним, и ако је из допринесених већ доказа створио своје убеђење, нарочице пак не онда, ако ша

околност, која се жели доказати није од важности за решење спора. — II. Код смањивања досуђене своше за издржавање не може се узети у обзир онај дуг, који је касније настао кривицом онога лица, које терети дужности издржавања.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. Г. 576/1927.)

Касациони Суд ревизионој молби тужитеља делимично даје места и пресуду призивног суда преиначује тако, да туженој досуђену своту привременог женског издржавања у висини од 500 дин. снижава на 400 (четир стотине) динара месечно; у осталом ревизиону молбу одбија. а ревизионе трошкове пребивја међу странкама.

Разлози: Тужитељ напада II. степену пресуду због повреде како формалних, тако и материјално-правних прописа.

Повреду формално-правних прописа види тужитељ у томе, што призивни суд није преслушао странке под заклетвом, односно што није њега саслушао и припустио заклетви у допуну доказног материјала; надаље у томе, што није изнео у нападнутој пресуди садржину исказа сведока, који су доказали његове наводе и најзад што није уважио, шта више није ни изнео у нападнутој пресуди да постоје јавне и приватне исправе, које је приложио списима у доказ висине његовог пореза, приреза, водног приноса и дуговања у банци.

Ове су жалбе неосноване.

Прва жалба се не може уважити зато, јер нема таквог правног правила, по којем би суд морао одредити допуну доказног поступка и онда, ако то не сматра потребним и ако је из допринесених већ доказа створио своје убеђење, нарочито пак не овда, ако та околност, која се жели доказивати, није од важности за решење спора, као што је то овде случај.

Друга је жалба такођер неоснована, јер суд вије дужан изнети у пресуди садрживу исказа преслушаних сведока, већ је у смислу наређења §. 401. Г. п. п. довољно, ако у пресуди упозори на записник, који садржи њихове исказе, а у разловима пресуде изнесе само резултат доказног поступка, а тој својој дужности је суд удовољио.

И трећа жалба због повреде формално-правних прописа није основана, јер суд при одређивању висине своте издржавања није могао узети сада поново, дакле, двоструко у обзир пресеке, приреке и водни привос, будући су ти постојали и у време доношења пресуде број Г. 2588-1923. односно пресуде Број Г. 794-1924. а тако исто и дуг Трговачкој Бавци; но ако је овај потоњи и касније настао, не може имати утицаја на висину издржавања туженој, будући је исти настао кривицом тужитеља.

Жали се надаље тужитељ, да је призивни суд повредио материјално право, када га је осудио, као човека који ни сам нема свој егзистенцијални минимум, да плаћа издржавање туженој у своти од 500 дин. месечно.

Ова је жалба делом основана.

Према делом неспорном, а делом утврђеном и не-нападнутом, те тако сходно пропису §. 534. Г. п. п. и за ревизиони овај суд меродарном стању ствари, тужитељ је у време довањања пресуде број Г. 794-1924., којом је осуђен био на плаћање издржавања туженој у своти од 800 дин. месечно, импо 21 кат. јутро земље, а после тога продао је у години 1926. — да би отплатио своје дугове — 8 кат. јутара.

Према томе околности, односно имовинске прилике тужитељеве, на основу којих је суд у години 1924. установио количину давања, у години 1926. су се битно промениле, па како су с друге стране и животне намирнице појефтиниле, то узимајући у обзир како друштвени положај странака тако и све околности ваљало је ревизионој молби тужитеља делимично дати места и одлучити као у диспозитивном делу ове пресуде, а ре-

визионе трошкове сходно прописима §§ 543. 508. и 426. Г. п. п. међу странкама пребјати.

Услед горе изложеног правног стајалишта Касационог Суда остале жалбе ревизионе молбе постале су аеспредметне, па стога нису ни узете у разматрање.

* * *

Истина, да суд није дужан да у пресуди дословце цитира исказе сведока, али је свакако потребно, да се битна садржина исказа у кратком изводу, збијеним речима изнесе, јер само је тако удовољено §-у 270. Гпп. који налаже, да се имају „равлови на којима почива увећење суда . . . у пресуди подробно изложити.“

11.

За расправљање ствари адвокату заменику не припада толика награда, колика је досуђења директно опуномоћеном адвокату.

(Касациони Суд, Одељење Б., у Н. Саду, бр. Г. 84/1928.)

Касациони Суд Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља и осуђује их да туженоме плате у руке правозаступника му у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 500 дин., словом пет стотина динара.

Разлози: Против оног дела пресуде призивног суда, којим тужби није у целости удовољено, уложио је ревизиону молбу тужилац.

Жалио се је да је призивни суд повредом правног правила изрекао да опуномоћени адвокат мора имати користи из парнице и онда, ако рад обавља његов заменик, јер да у смислу 53. §-а XXXIV. з. чл. из 1874. г. адвокату без обзира јели је он заменик или не - припада право на накпаду за његове издатке, за дангубе и при-

мерна награда за његов рад. Ову награду није дужан поделити са никим, будући да оригинално непосредно од странке опуномоћени адвокат није посредник коме би припадало нешто за рад других на основу његовог посредовања.

Ово - по тужиоцу - стоји тим пре, јер је погрешно схваћање призивног суда, да директно од странке опуномоћени адвокат даје заменику директиве за вођење парнице, јер се у најбољем случају саопштава заменику само информацију добивену од странке, на основу које заменик обавља даљи посао, а за информацију и иначе припада директно опуномоћеном адвокату сепаратна награда.

Даље, тврди тужилац, није тачно ни оно стајалиште призивног суда, да директно опуномоћени адвокат носи одговорност за вођење парнице, те да му и за ту одговорност припада један део награде, јер та одговорност не постоји онда ако је странка знала да посао обавља заменик, као што је то случај и у овој ствари јер се је странка и са замеником непосредно саветовала, те стога заменик носи одговорност.

У погледу тврдње туженога да, токорсе, постоји обичај према којем се награда има између директно опуномоћеног адвоката и заменика поделити, тужилац вели, да се та тврдња не може узети у обзир, пошто тужени није доказао постојање таковог обичаја.

Најзад тврди тужилац, ако би и тачно било стајалиште призивног суда и овда би му припадао један део (С $\frac{1}{2}$) оне награде коју је 1. ст. суд установио директно опуномоћеном адвокату у износу од 60.000 дин., ради чега би се имали набавити односни списи.

У погледу висине од стране призивног суда установљених трошкова тужилац тврди, да они нису у сразмеру са предметима парница и уложеним трудом и радом и да је призивни суд трошкове расправе дилаторних

приговора сувише ниско установио, јер је био тог погрешног мишљења да се је искључиво о дилаторном приговору расправљало, будући је у питању менична парница, настала услед приговора против меничног плат. налога, у овим се пак парницама дилаторни приговор не расправља одвојено од главне ствари (меритума).

Жалбе нису основане.

Несумњиво је, да је један од најтежих послова који обавља адвокат тај дознати од странке шта је управо предмет спора и у чему се састоји стање ствари. Даљи рад адвоката — у колико се не ради о правнички компликованој ствари — у великој је мери олакшан, ако су исцрпно добивене све потребне информације од једног другог адвоката или се исти морају прибавити од саме странке, јер адвокат, који је директно опуномоћен свакако даје и своје мишљење о начину вођења парнице и о суштини одбране евентуално и нарочита упутства у колико су она потребна у конкретним случајевима.

Стога није повредио правно правило призивни суд када је нашао да за расправљавље ствари заменику не припада толика награда, колика би припадала адвокату директно опуномоћеном јер је посао заменика лакши, па му зато и мања награда припада, тим пре јер је опште познато, да — изузев неке специјалне случајеве — међу адвокатима постоји обичај, да заменику, особито сталнима припада само један део установљених трошкова за расправе које заменици обављају.

Исто тако правилно је изрекао и то призивни суд, да одговорност у већој мери терети директно опуномоћеног адвоката — чак и онда ако се странка по који пут посаветује и са замеником — јер поверење странке лежи у директно опуномоћеном адвокату, док заменик одговара само у толико у колико није поступио у смислу добивеног налога.

Обзиром на са сада изложене околности и обзиром на то да су расправе у обе парнице у којима су тужитељи замењивали туженога, одржаване истог дана, и да је одбрана у главноме била иста, призивни суд није

прениско установио висину награде која припада тужитељу обзиром на вредност спорова, дангубу и обављен рад и уложени труд. Околност да је туженоме од стране I. ст. суда, наводно, несразмерно већа свота установљена, не може се узети у обзир, будући да је ово установљена, утоком вападнута, а тужитељ је она странка која није хтела сачекати | правомоћност тог установљења.

Што се, најзад, тиче оне жалбе ревизионе молбе која се односи на свашање трошкова ове парнице и она није основана будући је тужитељ тиме што је тражио превисоке трошкове, делом и сам узрок парницењу.

Како је ревизиона молба у целости неоснована, то је исту ваљало одбити и тужитеља у смислу 425. 508. и 543. §§-а г. г. п. — а осудити на свашање ревизионих трошкова.

12.

I. Меница на којој се не налази потпис издатељев, у смислу Меничног Закона не може се сматрати меницом. II. Потпис издавачев мора се као такав распознати на меничној исправи.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. Г. 189/1928.)

Касациони Суд одбија ревизиону молбу тужиоцеву, и осуђује га да плати туженој, на руке њеног правозаступника, 400 динара ревизионих трошкова, у року од 15 дана, под претњом принудног извршења.

Разлози: Тужилац се жали да је прививни суд повредио прописе Меничног Закона кад је нашао, да менице које су основ све парнице немају потрепштине које менични закон поставља, као услове менице. Иако на овим меницама има само потпис трасата (акцептанта), оне су ваљане, јер издавалац менице може себе на меници означити и потписати као трасата и као ремитента. Па све кад се спорне менице и не би могле сматрати као трасиране менице, на сваки начин имају се сматрати као сопствене менице, у смислу §. 110. Меничног Закона, јер имају тужену као издаваоца, која сама себи, као ремитенту, односно поседнику менице, обећава исплату.

Ова тужиочева жалба није основана.

Меницама које су служиле за основ издавању меничног платежног налога недостају битни саставци меница. Према 5. тачки §. 3., односно 5. тачки §. 110., Меничног Закона на свакој меници, била она вучена или сопствена меница, мора, као њен битни саставак, да буде потпис издаваоца менице. Како тај потпис недостаје овим оспореним меницама, јер Касациони Суд не може да прими да је у једином потпису који се налази на тим меницама садржан потпис издаваоца, пошто се издаваочев потпис мора као такав на меничној исправи распознавати, то се оне према одредби §. 6. Меничног Закона, не могу сматрати меницама, па је и издаће платежног налога на њиховом основу противно закону.

Жалилац покушава, у одбрани свога правног становишта, да оспорене менице прикаже као вучене сопствене менице, на којима је трасат истоветан са издаваоцем, односно као прсте сопствене менице, на којима је ремитент истоветан са издаваоцем. Касациони Суд не може да прими такву аргументацију, јер, прво, не прима да је једини потпис који се налази на меницама потпис

издаваочев, као што је већ речено, а друго, све кад би то тако и било, не достајала би у првом случају за ваљаност такве вучене сопствене менице (§. 5. Мен. Зак.), на меници одредба да исплата не буде у месту истављања менице, пошто је у овом случају исто и место истављања и место исплате (Суботица), а у другом случају не достајала би законска могућност издавања такве сопствене менице, пошто се §. 8. Меничног Закона, који такву могућност предвиђа за вучену меницу, не може, према §. 112. Мен. Закона, применити на сопствену меницу.

Према томе, призивни суд није учинио повреду закона на коју се тужилац жали, па како је, с тога, тужиочева жалба неоснована, ваљало је његову ревизиону молбу одбити, и осудити га, по §. 425. Гр. п. п., да плати туженој ревизионе трошкове.

* * *

Јамачно је погрешком пера изостало позивање на §. 508. и 543. Гпп.

13.

I. Кунац, коме у смислу §-а 353. Тргов. закона припада право избора, и који се тим правом и послужио, изјавивши у тужби, шта тражи, не може више од тога одустати. II. Одлука суда да не предлежи промена тужбе, у смислу последњег става §-а 188. Гпп. не може се напасти правним леком.

**Касациони Суд Одељење Б. у Н. Саду
бр. Г. 558/1927.**

Касациони Суд одбија ревизиону молбу тужника и осуђује га, да у року од 15 дана под претњом

принудног извршења исплати тужитељу у руке његова адвоката 500 словом петстотина динара ревизионих трошкова.

Разлози: Туженик напада другостепену пресуду на том основу, да је прививни суд противно садржини приложених закључних писама установио, да се та писма односе на утужено потраживање, јер да се из њих јасно да установити, да се иста односе на кукуруз из жетве 1925. године, па да зато пресуде нижих судова безразложно установљавају то само као грешку пера.

Жали се надаље туженик, да је прививни суд противно садржини списа и исказима сведока установио: да је он фактично потписао закључне листове, те да су му они прочитани протумачени, јер да су сви саслушани сведоци исказали, да или о погодби не знају ништа, или пак да тужени пред њима упитне закључне листове није потписао, па да се према томе имала примити као доказана његова тврдња, да су закључна писма скривала један недозвољен чин, наиме препродају дувана, који је тужени по налогу тужитеља за овога потоњег куповао тим пре, јер да су у том погледу искази саслушаваних сведока довољно јасни и одређени; исказ пак самих стручњака да не може бити довољан доказ против њега, будући да књиге тужитељеве саме по себи не могу служити за доказ тврдња тужитељевих.

Ове су жалбе неосноване, јер како првостепени тако и прививни суд - прихватајући чињенично стање из првостепене пресуде - установили су стање ствари брижљивим испитивањем целе садржине расправе и доказног поступка при чему су у парници допринесене доказе, који не спадају под законска (везана) правила о доказивању, слободно оценили уз образложење, које одговара §-у 270. Гпп, а таково без повреде правних прописа установљено стање ствари по §§. 270. и 543. Гпп. не може бити предмет ревизије, - па се стога горње жалбе као неосноване нису могле узети у обзир.

Жали се најзад туженик, да је Апелациони Суд повредио формално право и онда, када је одбацио, како

ревизиона молба то назива „дилаторни приговор“, подигнут на расправи од 15. јануара 1926. год., будући да је тужитељ несумњиво изменио петит своје тужбе онда, када је уместо издавања 380. мц. кукуруза из бербе од год. 1924, тражио, да му је дужан исплатити 65.320. дин. 50. пара спп., јер да је тужитељ своје право избора окончао предавањем тужбе и да без пристанка туженога петит и садржину његову не може мењати.

И ова је жалба неоснована.

Истина, да купац, коме у смислу §-а 353. Т. 3. припада право избора те који се тим правом послужио и изјавио једном у тужби, шта тражи, не може више од тога одустати, те се и тужени одмах на истој расправи противио промени тужбе, тражећи да се тужитељ „са променом тужбе одбије“, што - у осталом - и није дилаторни приговор у опште, а прививном пресудом одбачен дилаторни приговор је онај, који је подигнут на расправи од 3. фебруара 1926. год. на основу §. 180. тачке 3. у вези са §. 183. гр. п. п. но који није предмет ревизионе жалбе, али будући нижи судови с обзвром на т. 5. §-а 188. Гпп. нису то сматрали изменом, тужбе, те како у смислу последње алинеје §-а 188. Гпп. против судске одлуке, да не постоји измена тужбе, нема места правном леку - то се ни ова жалба као неоснована није могла уважити.

На основу свега тога ваљало је ревизиону молбу као неосновану одбити и туженика сходно пропису §§-а 543. и 508. Гпп. осудити на сношење ревизионих трошкова.

14.

Према пропису §-72. у вези са §-ом 98. 99. и 102. зак. чл: XXXI: 1894. има места привр. издржавању и у шоку парнице којом се напада ваљаност брака, само у случајевима у којима

је суд одредио одвојено живљење брачних странака од стола и постеле¹⁾).

Одељење Б., београдског Касационог Суда
у Н. Саду, Г. 141/1928.)

Касациони Суд ревизиону молбу тужене одбија и осуђује ју и т. д.

Разлози: Пресуду привнога Суда напала је ревизионом молбом тужена и то у делу којим је одбијена са потраживањем за издржавање и којим су привни трошкови узајамно пребијени, те тражи да се ти делови пресуде Апелационог Суда промене и да се пресуда допуни са мотивацијом, да се тужба одбија и као застарела на основу 57. §-а с) тачке Закона о браку.

Апелациони Суд је повредио прописе 54. и 57. §§-а Закона о браку, тврди тужена, када је ћутке прешао преко њених приговора о застарелости, да се брак т. ј. може нападати само у року од једне године од дана склопљеног брака, а најдаље од дана када је тужитељ дозвоао за разлог на основу којег брак може нападати. Тужитељ је тужбу поднео три године након склопљеног брака, дакле му је требало пуне три године па да се увери да је тужена неспособна за вршење брачних дужности. Како је међутим, до покретања тужбе прошла година дана и од склопљеног брака а и од 12. маја и 19. јулија 1922., када је тужитељ дозвоао да је тужена заражена, јасно је да је тужба застарела на основу сва три рока која тужитељ наводи.

Повредио је привни суд материјално правно правило, када тужитеља није обвезао да је туженој дужан платити издржавање. Привни суд није установио никакву кривицу тужене и када је тужитеља одбио са тужбом у меритуму, требао га је осудити и на издржавање, утолико пре, што је привни суд установио као чињеницу да тужилац ничим није доказао своју тврдњу да је тужена, пре него што је склопила брак, била заражена.

¹⁾ Ово важи и за бракоразводне парнице.

Како је тужену, међутим у санаториум одвео тужитељ, већ заражену сифилисом, постоји претпоставка, да је тужена од тужитеља заражена.

Повреда правнога правила од стране позивнога суда утолико је већа, што је доказано да тужитељ живи са другом женом и да тужену због тога неће да прими натраг иако је она данас потпуно здрава.

Ове жалбе тужене немају основе.

Није основава жалба да је Апелациони Суд прешао њутке преко приговора тужене о застарелости жалбе, јер је Апелациони Суд, напротив, нарочито истакао да разлоге првостепенога суда у погледу застарелости тужбе не може примити и да се тужба не може сматрати застарелом. Приговор тужене да се тужба има сматрати застарелом због тога, јер да је од склапања брака а и од 12. маја и 19. јулија 1922. год. до покретања тужбе прошло више од године дана, није такођер основана, јер тужитељ нигде није тврдио да је већ 12. маја или 19. јулија 1922. или у моменту склапања брака дознао да је тужева заражена, него је тврдио само то, да је 12. маја опазио на туженој знаке душевне поремећености и да ју је 19. јулија морао послати у душевну болницу. Како тужена међутим и не тврди, да је тужитељ после ових рокова, а ипак више од годину дана пре покретања тужбе дознао да је тужена заражена, нити је означила рок када је тужитељ после смештања њенога у болницу сазнао да је тужена заражена и да би од тога рока до покретања тужбе прошло више од године дана, нити је повудила доказе на ову околност, није повредио Апелациони Суд правно правило, када је изрекао, да се тужба не може сматрати застарелом. Уверење Управе болнице за душевне болести у Београду, у којем се сведочи да тужена болује од прогресивне парализе мозга, које је тужитељ прикључио, истављено је 17. септембра 1922. год. дакле не више од годину дана пре покретања тужбе.

Према пропису 72. чл. у вези са 98. 99. и 102. чл. зак. чл. XXXI. из год. 1894. има места привр. издржавању и у току парнице у којима се напада ваљаност

брака само у случајевима, у којима је суд одредио раставу брачних странака од стола и постеље. Како у току све парнице растава међутим није одређена, неоснована је жалба тужене, да је привредни суд повредио правно правило када тужитеља није обвезао на издржавање. Како се захтев тужене имао из овога формалнога разлога одбити, беспредметно је постало питање да ли је привредни суд у погледу кривице тужитеља повредио правно правило, те услед тога пресуду Апелационога Суда у погледу кривице тужитеља није било потребно ни ревидирати. Сем тога тужена је ради привременога издржавања покренула била тужбу против тужитеља код срескога суда у Жабљу још 2 ога августа 1923. год. док је захтев ради издржавања ставила у овој парници 12. децембра 1923. Како парница покренута код срескога суда у Жабљу није престала, постоји разлог за спречавање парнице предвиђен у 5. т. 180. §-а гр. пост. те би се захтев тужене ради издржавања имао и из тога разлога одбацити.

Тужитељ је са једним делом призива успео те је због тога расположење Апелационога Суда којим призивне трошкове међу странкама узајамно укида, на закону основано.

Расположење у погледу ревизионих трошкова оснива на прописима 543. и 508. §§. гр. пост.

* * *

Види: Књ. II. сл. 11. 59. 68. — Књ. IV. сл. 23. — Књ. VI. сл. 23. — Књ. VII. сл. 65. — Књ. VIII. сл. 74. 173. и Књ. IX. сл. 9. и 10.

*

Правна је основица за издржавање жене, положај женин, који заузима у кругу породице и по коме жена по правилу не може имати посебни начин зараде, већ јој у дужност спада да води кућанство, услед чега је муж дужан да ју издржава. — Ако је муж својој жени плаћао привр. издржавање на основу такве осудне пресуде, коју је касније виши суд преиначио или разрешио, тада муж не може тражити натраг исплаћене своте као исплату недугованог. — Не може се тражити привр. издржавање

пред среским судом, ако је у бракоразводној парници већ донесена првостепена пресуда, или ако је у бракоразводној парници жена већ тражила, да јој се досуди издржавање.

15.

I. Само оној удовици припада право на уживљење, која је до мужевљеве смрти остала код њега, изузев ако је имала оправдана разлога, да га напусти. — II. Удовици из другог брака ако су остала деца из првог брака оставишљева, по §-у 18. зак. чл. VIII: 1840. у име удовичког издржавања припада годишњи приход само једног дечјег дела од имања, које је дедовина, наслеђено имање удовичиног мужа и од оног имешка, које није сшечено за време последњег брака, које се дакле не може сматрати заједничком шековином.

(Одељење Б.) београдског Касационог Суда
у Н. Саду, бр. Г. 166/1928)

Касациони Суд, Б. Одељење у Новом Саду услед ревизионе молбе тужене стране пресуду Апелационог Суда разрешава и упућује Суд, да по завршеном доказном поступку нову пресуду изрече, у којој ће судити и о трошковима од којих ревизионе трошкове установљава овај Суд, и то за тужитељицу 450 (четири стотине педесет) а за тужене 800 (осам стотина) динара.

РАЗЛОГ СУДА:

У својој ревизионој молби тужени су напали пресуду Апелационог Суда због повреде формалних и материјалних правних прописа, поред осталих и у томе, што је отклоњено даље доказивање, којим би се утврдило, да тужитељица у опште нема право на издржање, јер је она проузроковала раскинуће брачне заједнице.

Ова је жалба основана.

Правно је правило, да само оној удовици припада право на уживање, која је до мужевљеве смрти остала код њега, изузев ако је имала оправданих разлога да га напусти, и зато је Апелациони Суд погрешно, што је одбио даље доказивање, где би имало да се утврди, да ли је тужитељица својом кривицом раскинула брачну заједницу или је на то била присиљена.

Но, за утврђивање висине њеног удов. плодоуживања, односно издржања у готовом новцу, пошто је имање за живота тужитељичин муж пренео на своје синове, ако она на такво издржање с обзиром на допуњени доказни поступак у опште има права према поменутом правном правилу, не би била довољна само процена вредности имања и његовог прихода, ако се пре тога не би узела у вид та околност, да су тужени, према беспорном стању ствари, деца из првог брака тужитељичиног пок. мужа, и према томе, њој би по §. 18. Зак. чл. VIII. од 1840. у име удовичког издржања, припадао само годишњи приход једног дечјег дела од имања, које је дедовина, наслеђено имање удовициног мужа и од оног иметка, које није стечено за време последњег брака, које се дакле, не може сматрати заједничком тековином, односно, будући у овом случају иза пок. није по тврђи тужбе остала никаква оставина, него је сав иметак прешао путем поклона у својину тужених, то би се удовичко издржавање простирало на уживање вредности у новцу што одговара једном дечјем делу.

Да би се, дакле, могла донети правилна пресуда, потребно је најпре на основуведеног доказног поступка установити:

- 1) чијом је кривицом раскинута брачна заједница;
- 2) колико је иза смрти тужитељичиног пок. мужа остало деце (ни у тужби, ни у току парнице није приказан смртни случај пок. Нике И. мужа тужитељице, те није веродостојно утврђена ни чињеница смрти, нити број деце покојнога, да би се могло утврдити колико износи један дечји део), а то улази у рачун при одређивању дела тужитељице;

3) да ли је и у колико имање, које је преписато на тужене, његово наслеђено имање или тековина из првог му брака, или је и у коликом је делу можда заједничка тековина, на коју се не простире право удовичког издржавања;

4) да ли је било и колико је терета било на том имању приликом преласка тих некретнина (поклоном) у својину тужених, да би се извело на чисто, да је по среди чист правни посао даровања, или помешан са теретним правним послом.

Како без предњег установљења овај Суд по §. 543. гр. п. п. не може донети одлуку, то је исту пресуду ваљало разрешити, не упуштајући се у остале жалбе из ревизионе молбе и установљавајући уједно ревизионе трошкове за обе парничне странке.

*

Види: IV. 96. — VII. 32. и VIII. 222.

*

Удовичко право је наслеђивање, а није брачно-имовноправни захтев. Наиме захтев на удовичко право припада само онда ако брак престане смрћу; а ако брак престане на други начин, не може бити речи о удовичком праву; поред тога удовичко право не припада жени, ако је жена умрла пре свога мужа, док брачно-имовна права могу остварити наследници женини и, пр. могу тражити заједничку тековину; и најпосле потребно је и то да жена има способност за наслеђивање.

16.

*I. За ваљаност правних послова, којима се ошуђује некретнина, потребна је исправа.
II. У смислу §-а 113 (шач. 9.) зак. чл. XX: 1877. за ошуђење некретнина малолетника пушем купопродаје, потребно је одобрење старатељске власти,*

(Апелациони Суд у Н. Саду, као ревиз. суд бр. Г. 3058/1926.)

Апелациони Суд ревизиону молбу тужитеља одбија и...

Разлози: Пресуду прививнога суда напао је ревизионом молбом тужитељ. Жали се да је прививни суд донео пресуду с повредом материјално и формално-правних правила.

I. формално правно правило повредио је прививни суд - тврди тужитељ, када је сматрао да постоји промена тужбе. У тужби је навео нехотећи то, да се земља налази на новосељанском путу, но касније је ту ортографску грешку исправно и на лицу места показао упитну земљу на делеблатском путу.

II. Материјално-правно правило повредио је прививно суд - тврди тужитељ, кад је тужбу одбио зато, што купљену земљу није исплатио 20 априла 1926 год. Истина је да је требао куповну цену платити 20 априла али нигде није постојао тај резолутивни услов, да ће изгубити свако право на упитну земљу ако о року не плати. Резолутивни услов се може, тврди даље тужитељ, само уговорити а закон га не прописује.

Прививни суд је - тврди тужитељ повредио материјално-правно правило и онда кад је нашао да би у овом случају могло се говорити о сметању поседа само у погледу туженога Драгомира М. као и то што је нашао да је тужба против овога задоцнила.

Према чињеничном стању установљеном по првостепену суду, прихваћеном по прививном суду, те према властитом признању тужитеља, неспорно је да тужена Ленка Ј. посредством Авакума и Мише Б. као законита и природна тугорица своје малолетне деце, продала тужитељу њихову земљу а да о томе није направила писмени уговор нити пак исходила дозволу старатељске власти, да је примила у ту сврху од тужитеља а делом од његовог оца и сведока В. 4000 динара на име капаре те да је пред посредницима Авакумом и Мишом В. одобрила да тужитељ уђе у посед упитне земље с тиме да исплати погођену куповну цену 20 априла 1926 год. Тужитељ је узорао и засејао земљу са кукурузом, али

пошто није ту земљу исплатио у одређеном року тужена Ленка Ј. је исту продала у друге руке туженима I. и III. реда.

Неспорно је да је тужитељ ступио у посед земље марта месеца 1926 год. а да је тужбу покренуо 16. јуна 1926. год. односно против туженога Драгомира М. 8 јула 1926. год.

Како је у смислу министарске наредбе од 8 октобра 1918 бр. 4420 за важност правних послова којима се отуђују некретнине, потребна исправа, како је у смислу §. 113. т. 9. зак. чл. XX: 1877 за отуђење некретнина малолетника путем купопродаје потребно одобрење старатељске власти, а неспорно је да у конкретном случају ни једна од ових битних потребштина за правоважаност купопродајног уговора није испуњена, јасно је да се тужитељев усмени уговор склопљен са туженом Ленком Ј. има сматрати ништавним, те доследно томе да се и тужитељ који је на основу тог ништавног уговора, па ма и уз пристанак тужене Ленке Ј. ушао у посед упитних некретнина, има сматрати незаконитим поседником.

Обзиром пак на то да се тужитељ има сматрати незаконитим поседником, а неспорно је да се у поседу упитне земље није навалио ни годину дана, нема права на законску заштиту поседа према своје преднику и њезиним следницима.

Услед горе изложеног правног стајалишта Апелационог Суда, жалбе ревизионе молбе постале су беспредметне, пак као такве нису ни узете у разматрање, осим оне да је привизни суд повредио правно правило када је установио да је тужба против III. р. туженог застарела.

Ова жалба тужитељева је основана јер је недвојбено да је тужитељ на расправи од 29. јуна 1926 тек сазнао за деловање III. редно туженога пак да је 8 јула 1926 год. дакле у законитом року предвиђеном у §. 25 наредбе Мин. Правде бр. 34601/1881 и на III. редно тужевог своју тужбу проширио, пак је услед тога привизни суд повредио правно правило када је усупрот томе изре-

као застару у погледу III. редно туженога Ап. Суд је једино ову жалбу расматрао јер се без претходног решења питања застаре ствар у меритуму не може расматрати.

На основу свега тога ваљало је ревизиону молбу као неосновану одбити и тужитеља сходно пропису §§. 543. и 508. грпп. осудити на сношење ревизионих трошкова.

*

Види: Књ. I. сл. 3. 46. — II. 35. — III. 18. 126. 133. — IV. 12. 89. — V. 6. 9. 53. 89. 90. — VI. 3. 64. — VII. 24. — VIII. 14. 15. 62. 182. — и IX. 3. — Ad II. Књ. III. 62. — IV. 15. — V. 10. 35. и VIII. 24. и 95.

17.

Трговачки пуномоћник, без посебне пуномоћи не може подизати зајмове, па ни крашкорочне. За шакав зајам само у колико одговара власник фирме, у колико се шиме обогатио.

(Одељење Б., београдског Касационог Суда у Н. Саду, бр. Г. 100/1928).

Касациони Суд ревизионој молби тужене фирме даје места, пресуду призивног суда мења и тужитељицу са тужбом одбија, те ју уједно осуђује, да у року од 15 дана под претњом принудног извршења исплати туженој фирми у руке њезиних адвоката 850. дин. првостепених, 500. дин. призивних и 600. дин. ревизионих трошкова.

Разлози: Тужена фирма напада другостепену пресуду због повреде како формалних, тако и материјално-правних прописа.

Жали се тужена, да је призивни суд повредио материјално-правна правила, када ју је осудио на плаћање утужене своте из тог разлога, јер да се у овом случају ради о хитном и краткорочном зајму мањег

износа, који је намештеник тужене фирме и без посебне пуномоћи могао подићи, јер да то спада у редовно пословање тужене фирме, па да се стога у смислу §-а 38. Т. З. тај посао има убројити у редовни делокруг туженичког намештеника, надаље с разлога, што се је тужена фирма на штету тужитељице бесправно обогатила са утуженом свотом.

Ова је жалба основана.

Није спорно међу странкама, да је А. К. био намештен као пословођа експозитуре тужене фирме у Н. и да је овај потоњи подигао утужену своту као зајам на обвезницу од тужитељице.

Пословођа такове експозитуре, какову је водио А. К. јесте у смислу трговачког закона трговачки пуномоћник, који је према наређењу 2. ал. §-а 43. Т. З. овлаштен на подизање зајмова - без обзира на то, да ли је зајам краткорочан или дугорочан - само тада, ако добије за то нарочиту пуномоћ.

Па будући А. К. није добио од тужене фирме такову посебну пуномоћ за подизање зајма, нити се подизање таква зајма у износу од 15.000 дин. може убројити у редовни делокруг трговачког пуномоћника озн. у 1. ал. §-а 43. Т. З., нити је пак установљено, да је А. К. од тужитељице позајмљеним новцем исплаћивао храну и текуће издатке експозитуре одн. да је позајмљену своту на други који начин употребио у корист тужене фирме, то је призивни суд повредио материјално-правна правила, када је установио, да се је тужена фирма са утуженом свотом бесправно обогатила на штету тужитељице, па је зато ваљало горњу жалбу као основану уважити, ревизионој молби места дати и одлучити као у диспозитиву ове пресуде.

Услед оваквог правног становишта Касационог Суда остале жалбе ревизионе молбе постале су беспредметне, па стога нису ни узете у разматрање.

Расположење у погледу парничних трошкова оснива се на наређењу §§. 543., 508. и 425. Глп.

*

Види: Књ. VIII. сл. 45.

Тргов. пуномоћник није овлашћен ни да даје зајмове, јер то, сем банкарских и сличних радња, по правилу не иде са вођењем радње. — Да ли се делокруг тргов. пуномоћника протеже и на отуђивање и оптерећивање некретности? тргов. закон изречно не спомиње. Али пошто на то није овлашћен ни прокуриста, мора се предпоставити да је законодавац још мање хтео на то овластити тргов. опуномоћеника. Исто се тако тргов. пуномоћник не може сматрати овлашћеним да прима и отпушта трговачке помоћнике и пуномоћнике.

18.

Одбацивање призива на призивној расправи са разлога што призивач није дошао на расправу, има се изрећи решењем, а не пресудом. Правни лек уложен прошив таковог расположење суда има се сматрати ушоком.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. Г. 61/1928)

Види: §. 510. Гпп.

19.

Нема места ништавној жалби због тога, што је оптужени ослобођен, ако се ослобођење оснива на тач. 2. § а 326. Кп.

(Касациони Суд Одељење Б.) у Н. Саду
бр. К. 128/1928.)

20.

I. У грунтовним стварима нема места досуђивању трошкова. II. Код условног давања дозволе за интабулацију, молитељ интабулације

дужан је исправом доказати, да је наступио услов.

Касациони Суд Одељење Б. у Н. Саду
бр. Вп. 51/1928.)

21.

По §-у 672. Гип. у брачним парницама рок за оправдање је 15. дана, који се рачуна од пропуштеног рочишта, а код рокова од последњег дана рока.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. Г. 154/1928.)

22.

Када доставу није обавио ни општински достављач, ни други који општински орган, тада се то уручење не може сматрати правилним, према томе из тог уручење не могу настати никакве правне последице.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. Вп. 564/1927.)

23.

1. Против решења, којим се одређује дражба у смислу зачала другог §-а 104. зак. чл. L. из 1881. год., не може се уложити уток. II. Када се решење првостепеног суда није могло напасти утоком, тада се странка не може послужити утоком ни против решења другостепеног суда.

(Касациони Суд, Одељење Б., у Н. Саду,
бр. Вп. 120/1928.)

Касациони Суд Б. Одељење у Новом Саду по службеној дужности одбацује горе споменути уток.

Разлози: Срески Суд у Сг. Бечеју као суд надлежан за спровађање оврхе одредио је у овршној ствари Јована против Михајла, где је спроведена овршна плендба за осигурање потраживања од 200.000 дин. главног и прип., услед молбе садашњих утецатеља - својим, дне 29. октобра 1927. под бројем Гн. 1997/1927/5. - донесеним решењем, на основу одредбе 104. §-а LX. зак. чл. од 1881. г. претходну дражбену продају извесних заплењених и под строги зашт стављених ствари. И ако се против таквог решења, којим се одређује дражба у смислу другог зачала 104. § а LX. зак. чл. од 1881. год. не може уток улагати, ипак је Михајло I. ред. овршеник уложио против решења о одређивању дражбе уток, који је примљен, са списима спроведен уточном суду, Окружном Суду у Новом Саду, где је тај, законом искључени уток мериторно решаван и решен тако, да се уток уважава и преиначује утоком нападнуто првостепено решење, дакле, онакво решење, које се по закону није могло напасти, те сада против овог другостепеног решења улаже уток противна странка, оврховодитељи.

Али тај је уток ваљало сходно 558. §-у гр. п. п. по званичној дужности одбацити, као законом искључени у смислу 4. зач. 40. §-а LIV. зак. чл. од 1912. год. у вези са одредбама 551. §-а грађ. парничног поступка.

* * *

У датом случају по §-у 104. Извршног Закона могла се спречити јавна продаја на тај начин, да се у готовом или у хартијама од вредности депонује или иначе осигура процењена вредност упитних ствари, — и то без обзира на то да ли је свота оврховодитељеве тражбине с пр., већа или мања од процењене вредности Ова одредба из §-а 104. у очитој је противности са одредбом из §-а 93. истог закона, по којој се има депоновати увек већа свота.

24.

I. Коси се са добрим моралом уговором, стављен у јавну бележничку исправу, у коме муж обећава својој жени исплату извесне своте у име „регулација имовних прилика“, под условом, да је жена дужна у датом року покренути бракоразводну парницу (§. 77. Зак. о брачном праву), односно у случају да она ипак не би покренула парницу, да то може учинити муж, а жена је у сваком случају дужна да у парници својим понашањем омогући остварење бракоразводног узрока и да осигура развод брака. — II. Код ништавног посла за примљену обавезу не одговара ни женац.

(Касациони Суд Б. Одељење у Новом Саду
бр. Г. 346/1927.)

Касациони Суд, Б. Одељење у Новом Саду ревизионој молби и једног и другог туженог даје места, пресуду Апелационог Суда преиначује, тужитељицу од тужбе одбија и њу осуђује, да туженима на руке адвоката у року од 15. дана под претњом принудног извршења плати на име трошкова и то: првостепених сваком по 2000 (две хиљаде), призивних сваком по 2000 (две хиљаде), а ревизионих прво туженом 1202 (хиљаду двеста два) а друго туженом 700 (седам стотина) динара.

Разлози: У ревизионој молби тужени првог реда напао је пресуду Апелационог Суда, што је са повредом права установио, да садржај уговора, који је основ потраживању тужитељице, није ведопуштен, него да му је сврха уређење имовинских односа међу странкама за случај кад брак разреши надлежна власт, па је молио да се пресуда Апелационог Суда преиначи, тужитељица одбије од тужбе и осуди на снашање трошкова.